

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	7Cdo/198/2021
Identifikačné číslo spisu:	1418205639
Dátum vydania rozhodnutia:	24.01.2024
Meno a priezvisko:	JUDr. Lubor Šebo
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2024:1418205639.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu Prima banka Slovensko, a.s., Žilina, Hodžova 11, IČO: 31 575 951, proti žalovanému I. V., narodenému XX. R. XXXX, O., H. O. 6, zastúpenému Občianskym združením Centrum správnej pomoci Bratislava, Bratislava, Silvánska 11, IČO: 51 937 573, o zaplatenie 7 945,92 eura s príslušenstvom a o vzájomnej žalobe o zaplatenie 1 394,81 eura a určení neprijateľných podmienok, vedenom na Mestskom súde Bratislava IV(pôvodne Okresnom súde Bratislava IV) pod sp. zn. 8Csp/273/2018, o dovolaní žalovaného proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave zo dňa 09. februára 2021 sp. zn. 8CoCsp/12/2020, takto

rozhodol:

Rozsudok Krajského súdu v Bratislave zo dňa 09. februára 2021 sp. zn. 8CoCsp/12/2020 v I. výroku, ktorým zmenil rozsudok súdu prvej inštancie tak, že žalovaný je povinný zaplatiť žalobcovi úrok 14,24 % ročne zo sumy 7 945,92 eura od 14.02.2018 do zaplatenia zrušuje a vec mu v rozsahu zrušenia vracia na ďalšie konanie.

Dovolanie voči výrokom II. až IV. rozsudku Krajského súdu v Bratislave zo dňa 09. februára 2021 sp. zn. 8CoCsp/12/2020 odmieta.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Bratislava IV (ďalej aj „súd prvej inštancie“) rozsudkom z 12. decembra 2019 č. k. 8Csp/273/2018 I. výrokom zaviazal žalovaného zaplatiť žalobcovi istinu 7 945,92 eura a úrok 435,55 eura spolu s úrokom z omeškania 5 % ročne z dlžnej sumy 8 381,47 eura od 14.02.2018 až do zaplatenia, II. výrokom v prevyšujúcej časti žalobu zamietol, III. výrokom žalobcovi priznal voči žalovanému nárok na náhradu trov konania o žalobe v rozsahu 100 %, IV. výrokom určil, že zmluvná podmienka v Zmluve o spotrebiteľskom úvere č. XXXXXX zo dňa 04.12.2013 v čl. 8 pod bodom 2 „Spory: Pokiaľ by sme spoločne nevedeli nájsť dohodu, navrhujeme Vám, aby akékoľvek prípadné spory, ktoré súvisia alebo vyplývajú z nášho zmluvného vzťahu (vrátane sporov o ich existencii a platnosti) podľa tejto Zmluvy alebo inej zmluvy medzi nami alebo nezmluvných záväzkov boli riešené s konečnou platnosťou formou rozhodcovského konania pred Stálym rozhodcovským súdom Slovenskej

bankovej asociácie (Rozhodcovský súd). Rozhodcovský súd bude rozhodovať v Bratislave jedným rozhodcom podľa jeho vnútorných pravidiel v súlade s vnútornými pravidlami Rozhodcovského súdu a podľa Zákona o rozhodcovskom konaní v slovenskom jazyku okrem prípadov, keď je právomoc Rozhodcovského súdu zákonom vylúčená (Rozhodcovská doložka). Bez ohľadu na spoločnú na našu a Vašu vôľu riešiť prípadné spory v rozhodcovskom konaní, máte vždy právo podať žalobu alebo návrh na riešenie sporu na miestne príslušnom súde. V takom prípade bude mať právomoc vo veci konať súd. Ak však Pokiaľ bezprostredne za týmto bodom nevyjadríte svoj výslovný nesúhlas s týmto návrhom, svojím podpisom tejto Zmluvy prijímate návrh Sberbank na uzavretie Rozhodcovskej doložky. Rozhodcovskú doložku máte právo odmietnuť, a to písomne: a) do 30 dní od uzatvorenia tejto Zmluvy a/alebo b) do 30 dní odo dňa každej zmeny VOP, ktorá bude upravovať spôsob riešenia sporov medzi Sberbank a Vami," je neprijateľná, V. výrokom určil, že zmluvná podmienka v Zmluve o spotrebiteľskom úvere č. XXXXXX zo dňa 04.12.2013 v čl. 3 pod bodom 1 v časti: „Poplatok za vypracovanie dodatku k Zmluve 1% z rozdielu medzi novou a pôvodnou výškou úveru, min. 35 EUR, pri iných dôvodoch 55 EUR, ktorý je splatný v deň uzavretia dodatku k Zmluve," je neprijateľná, VI. výrokom určil, že zmluvná podmienka v Zmluve o spotrebiteľskom úvere č. XXXXXX zo dňa 04.12.2013 v čl. 3 pod bodom 1 v časti: „Poplatok za Upomienku 20 EUR, ktorý je splatný v deň odoslania upomienky," je neprijateľná, VII. výrokom v prevyšujúcej časti súd prvej inštancie vzájomnú žalobu zamietol a VIII. výrokom priznal žalobcovi voči žalovanému nárok na náhradu trov konania o vzájomnej žalobe v rozsahu 50 %.

1.1. Súd prvej inštancie zistil, že právny predchodca žalobcu a žalovaný uzavreli dňa 04.12.2013 Zmluvu o spotrebiteľskom úvere č. XXXXXX (ďalej aj „zmluva"), ktorej súčasťou boli Obchodné podmienky a Všeobecné obchodné podmienky - nepodpísané žalovaným, na základe ktorej poskytol právny predchodca žalobcu žalovanému úver vo výške 10 000 eur pri mesačnej splátke 158,94 eura, s úrokovou sadzbou 14,24 % ročne, pri RPMN 15,21 %, so splatnosťou prvej splátky dňa 20.01.2014 a s celkovými nákladmi spojenými s uplatnenými s úverom 19 072,80 eura. Upomienkou zo dňa 02.11.2017 adresovanou žalovanému žalobca vyzval žalovaného na zaplatenie dlžnej sumy úveru s upozornením na možnosť dlh zosplatiť v prípade nezaplatenia omeškanej sumy. Listom zo dňa 13.02.2018 adresovaným žalovanému žalobca úver ku dňu 13.02.2018 zosplatnil, keďže žalovaný porušil zmluvnú povinnosť a na výzvy žalobcu nereagoval. Z prehľadu splácania úveru vyplývalo, že žalovaný zaplatil v súvislosti s úverom sumu 6 908,20 eura. Žalovaný bol v omeškaní so splátkami splatnými dňa 20.10.2017, 20.11.2017, 20.12.2017 a dňa 20.01.2018, a k zosplateniu došlo 13.02.2018. Súd prvej inštancie rozhodoval o žalobcom žalobou uplatnenom nároku na zaplatenie istiny vo výške 7 945,92 eura s príslušenstvom vyplývajúcom zo zmluvy a o vzájomnej žalobe žalovaného.

1.2. Súd prvej inštancie posúdil zmluvu o úvere uzavretú medzi právnym predchodcom žalobcu a žalovaným ako spotrebiteľskú a jej platnosť posudzoval podľa ustanovení zákona č. 129/2010 Z. z. o spotrebiteľských úveroch v znení účinnom v čase uzatvorenia zmluvy o úvere. Vykonaným dokazovaním zistil, že zmluva je platná, nakoľko bola uzavretá v písomnej forme a na jej základe bol žalovanému poskytnutý úver vo výške 10 000 eur. Poskytnutie úveru vo výške 10 000 eur žalovaný nerozporoval, avšak namietal, že jeho poskytnutie nebolo listinným dôkazom preukázané, na čo žalobca predložil súdu výpis z účtu žalovaného, na základe ktorého považoval súd poskytnutie peňažných prostriedkov vo výške 10 000 eur právnym predchodcom žalobcu žalovanému za preukázané. Žalovaný namietal, že zmluva o úvere neobsahuje náležitosti zmluvy o spotrebiteľských úveroch. Namietal, že zmluva obsahuje nesprávne vypočítanú RPMN. Súd prvej inštancie zistil, že RPMN bola odborom ochrany finančných spotrebiteľov vypočítaná odlišne (15,44 %) ako bola uvedená RPMN v zmluve (15,21 %). Keďže ani Národná banka Slovenska, ktorá je oprávnená kontrolovať dodržiavanie zákonov bankami, nezistila pri výpočte RPMN žalobcom pochybenie, ktoré by zakladalo dôvod posúdiť RPMN ako určenú nesprávne, súd prvej inštancie na základe uvedeného považoval RPMN v zmluve uvedené za správne. Žalovaný ďalej namietal výšku úroku z úveru, ktorá bola podľa neho uvedená v nesprávnej výške. Súd prvej inštancie zistil, že úrok z úveru bol uvedený správne, keď úrokom 14,24 % bola úročená dlžná suma úveru zohľadňujúc znižovanie dlžnej sumy predpokladaným zaplatením splátok úveru. Súd prvej inštancie bol toho názoru, že výška úroku, kedy iba úrok tvoril odplatu úveru bola stanovená v súlade s § 53 ods. 9 Občianskeho zákonníka a v súlade s § 1 nariadenia vlády č. 87/1995 Z. z., keď najvyššia prípustná výška odplaty v novoposkytnutých spotrebiteľských úveroch s trvaním nad 5 rokov bola v čase predchádzajúcom uzatvoreniu zmluvy vo výške 14,27 %. V zmluve bola určená

doba trvania zmluvy, celková čiastka úveru a všetky ďalšie náležitosti obligatórne vyžadované zákonom č. 129/2010 Z. z. v znení účinnom v čase uzavretia zmluvy o úvere.

1.3. Žalovaný ďalej namietal, že zmluva o úvere obsahuje neprijateľne zmluvné podmienky. Za neprijateľnú podmienku považoval ustanovenie zmluvy (čl. 4) o možnosti zosplatnenia úveru žalobcom, ktoré považoval za neprimerane zvýhodňujúce žalobcu ako veriteľa oproti žalovanému spotrebiteľovi. Súd prvej inštancie uviedol, že právo veriteľa zosplatiť úver vyplýva priamo zo zákona (§565 OZ), pričom pri spotrebiteľských úveroch je možnosť úver zosplatiť upravená v § 53 ods. 9 OZ. V predmetnom prípade bol úver zosplatený v súlade s vyššie uvedenými ustanoveniami, keď žalobca k zosplatneniu dňa 13.02.2018 pristúpil na základe nezaplatenej splátky dňa 20.10.2017 viac ako o tri mesiace, a zároveň žalovaného upozornil na zosplatnenie úveru v lehote nie kratšej ako 15 dní (výzvou zo dňa 02.11.2017) pred samotným zosplatnením úveru. Ani ďalšie ustanovenia zmluvy uvedené v článku 4 nepovažoval súd prvej inštancie za neprimerané, nakoľko nespôsobovali nerovnováhu v právach a povinnostiach strán zmluvy v neprospech spotrebiteľa. Súd prvej inštancie z rovnakého dôvodu neposúdil ako neprijateľnú podmienku ustanovenia zmluvy uvedené v článku 6 Súhlasy. Žalovaný tvrdil, že došlo k zneužitiu jeho osobných údajov, neuviedol však akým spôsobom, a na preukázanie uvedeného tvrdenia súdu prvej inštancie nič nepredložil. Žalovaný namietal tiež ustanovenia zmluvy uvedené pod článkom 3 Poplatky. K tomuto súd prvej inštancie uviedol, že poplatok za poskytnutie úveru 0 eur, splatný v deň prvého čerpania úveru, nebol neprijateľnou zmluvnou podmienkou. Takisto ani ďalšie poplatky uvedené v tomto článku (poplatky za mimoriadnu splátku úveru, alebo poplatky za mimoriadne splatenie úveru). Súd prvej inštancie nepovažoval ani ustanovenie článku 9, konkrétne bod 5 a 6 za neprijateľné podmienky.

1.4. Na základe vykonaného dokazovania súd prvej inštancie ustálil, že zmluva je platná, keďže bola uzatvorená slobodne a vážne, určite a zrozumiteľne, bola dodržaná písomná forma a na jej základe bol žalovanému poskytnutý úver. Zmluva obsahuje všetky obligatórne náležitosti vyžadované zákonom o spotrebiteľských úveroch, aj RPMN uvedená v zmluve je určená správne, čoho dôsledkom je, že úver nie je bezúročný a bez poplatkov, tak ako namietal žalovaný. Zmluva neobsahovala náležitosť podľa § 9 ods. 2 písm. k) zákona o spotrebiteľských úveroch, a to výšku, počet a termíny splátok istiny, úrokov a iných poplatkov, čo však podľa výkladu vychádzajúc z účelu Smernice podľa súdu prvej inštancie bolo potrebné interpretovať tak, že nie je potrebné, aby zmluva o spotrebiteľskom úvere obsahovala číselné vyjadrenie toho, aká je konkrétna vnútorná skladba tej ktorej anuitnej splátky. Pokiaľ predmetné ustanovenie zákona o spotrebiteľských úveroch hovorí o výške, počte, termínoch splátok istiny, úrokov a iných poplatkov, je ho potrebné eurokonformne vykladať tak, že sa tým neustanovuje povinnosť uviesť požadované informácie vo vzťahu ku každej položke osobitne, ale len ich uvedenie v súhrne ku splátke, ktorá zahŕňa istinu, úroky a iné poplatky (3Cdo/146/2017). Navyše v danom prípade bol podľa súdu prvej inštancie súčasťou zmluvy aj splátkový kalendár.

1.5. Súd prvej inštancie zamietol žalobu aj v časti o zaplatenie úroku z úveru vo výške 14,24 % od 14.02.2018 do zaplatenia. V uvedenom odkázal na stanovisko Občianskoprávneho kolégia Krajského súdu v Bratislave prijaté dňa 01.03.2017, ktoré poukázalo na výkladové rozdiely k otázke platenia zmluvných úrokov z úveru po zosplatnení spotrebiteľského úveru. V prípade plnenia zo spotrebiteľského úveru, zmluvný úrok odo dňa účinkov zosplatnenia úveru veriteľovi nepatrí. Veriteľ má právo na zaplatenie zmluvných úrokov len do vyhlásenia predčasnej splatnosti s tým, že následne už právo na dohodnutý úrok z úveru nevzniká, vzniká iba právo na úrok z omeškania. V opačnom prípade by na ťarchu spotrebiteľa dochádzalo k dvojnásobnému zaťažovaniu v podobe úrokov z úveru, ako i úrokov z omeškania, čo spôsobuje značnú nerovnováhu vo vzťahoch medzi účastníkmi (Rozsudok Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 6Co/56/2018 z 28.marca 2018).

1.6. Z dôvodu, že súd posúdil zmluvu o úvere ako platnú, a úver neposúdil z vyššie uvedených dôvodov za bezúročný a bez poplatkov, zamietol vzájomnú žalobu žalovaného v časti, ktorou sa domáhal určenia týchto skutočností. Súd zamietol vzájomnú žalobu žalovaného aj v časti o zaplatenie 1.394,81 eur titulom bezdôvodného obohatenia, keďže nemal preukázané, že by žalovaný v súvislosti s úverom zaplatil ním tvrdenú sumu, ktorej výšku vo svojich podaniach niekoľkokrát zmenil. Súd po preskúmaní zmluvy zamietol vzájomnú žalobu aj v časti určenia neprijateľných podmienok v zmluve o úvere okrem tých, ktoré sú uvedené vo výroku tohto rozhodnutia, nakoľko ostatné žalovaným označené ustanovenia v zmluve nepovažoval za také, ktoré spôsobujú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa z dôvodov uvádzaných vyššie v rozhodnutí. Súd prvej inštancie uviedol, že žalovanému žalobca poskytol

už skôr aj hypotekárny úver, ktorého poskytnutie bolo podľa tvrdenia žalovaného podmienené založením si bežného účtu u žalobcu. Keďže založenie bežného účtu nesúviselo s úverom, ktorý je predmetom tohto konania, ani poplatky za vedenie tohto účtu nemohli byť podľa súdu prvej inštancie započítané ako súvisiace s týmto úverom. Rovnako ani poplatky, pri ktorých nebolo zrejmé, čoho sa týkajú, keďže v predložených výpisoch z účtu neboli dostatočne špecifikované (číslo úveru, a pod.).

2. Krajský súd v Bratislave (ďalej aj „odvolací súd“) rozsudkom z 09. februára 2021 sp. zn. 8CoCsp/12/2020 I. výrokom rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku II. zmenil tak, že žalovaného zaviazal žalobcovi zaplatiť úrok 14,24 % ročne zo sumy 7 945,92 eura od 14.02.2018 do zaplatenia, do troch dní, II. výrokom rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku IV. zmenil tak, že vzájomnú žalobu zamietol, v III. výroku rozsudok súdu prvej inštancie vo výrokoch I., III., V., VI., VII., VIII. potvrdil a vo IV. výroku žiadne zo strán nepriznal právo na náhradu trov odvolacieho konania.

2.1. Odvolací súd sa nestotožnil s právnym posúdením súdu prvej inštancie, ktoré sa týkalo toho, že žalobca nemá proti žalovanému nárok na dohodnuté úroky z nevrátenej časti úveru za obdobie po zosplatnení úveru žalobcom a vychádzalo zo záverov stanoviska Občianskoprávneho kolégia Krajského súdu v Bratislave zo dňa 01.03.2017. Odvolací súd mal za to, že vzhľadom na podstatu oboch právnych inštitútov a z nich vyplývajúcu odlišnú funkciu, keď úroky sú odmenou (cenou) za užívanie poskytnutých peňažných prostriedkov a úroky z omeškania sú zákonnou sankciou za omeškanie s vrátením istiny, nie je vylúčené, požadovať úroky z úveru súbežne s úrokmi z omeškania po splatnosti celého úveru. V tomto smere sa odvolací súd priklonil k záverom vysloveným v rozhodnutí Najvyššieho súdu SR publikovaného v časopise Zo súdnej praxe pod č. 55/1996, podľa právnej vety ktorého úroky vo výške dohodnutej pri poskytnutí úveru patria do splatnosti úveru. Ak pre prípad omeškania s vrátením poskytnutých peňažných prostriedkov nebola dohodnutá iná sadzba úrokov, patria aj za dobu po splatnosti úveru úroky v rovnakej výške. V uznesení Najvyššieho súdu SR sp.zn. 5Cdo/42/2020 zo dňa 16.júna 2020 dovolací súd zaujal právny záver, že v prípade vyhlásenia predčasnej splatnosti úveru veriteľovi náleží úrok z istiny vo výške, akú by pri riadnom plnení povinnosti dlžník zaplatil ako cenu peňazí (obdobne aj rozhodnutia sp.zn. 8Cdo/118/2020, 8Cdo/125/2018, 7Cdo/111/2019, 7Cdo/135/2019, 7Cdo/307/2019, 2Cdo/115/2019, 3Cdo/113/2019, 6Cdo/193/2018, 6Cdo/56/2020). V uznesení Najvyššieho súdu SR sp.zn. 6Cdo/113/2018 zo dňa 30. júla 2019 dovolací súd zaujal právny záver o nároku na bežné úroky až do skutočného splatenia úveru, ale aj záver o možnosti kumulácie bežných úrokov a úrokov z omeškania. Týmito rozhodnutiami Najvyššieho súdu SR bolo podľa odvolacieho súdu prekonané zjednocujúce Stanovisko č. 1/2019 Krajským súdom v Bratislave prijaté dňa 20.02.2019 z dôvodu rozdielov v rozhodovacej činnosti jednotlivých senátov občianskoprávneho kolégia Krajského súdu v Bratislave. Odvolací súd sa preto v danej veci odklonil od cit. stanoviska a zaujal vyššie prezentovaný právny názor súladný s právnym názorom judikovaným Najvyšším súdom SR v jeho rozhodovacej činnosti, podľa ktorého úroky z úveru po zosplatnení istiny veriteľovi patria.

2.2. Podľa odvolacieho súdu súd prvej inštancie správne z úradnej povinnosti podrobil zmluvu o spotrebiteľskom úvere súdnej kontrole aj z hľadiska neprijateľných zmluvných podmienok. V tomto smere dospel k správne záveru, že za neprijateľnú nemožno považovať podmienku dojednanú v článku 4 zmluvy o možnosti zosplatnenia úveru, ktoré právo vyplýva veriteľovi priamo zo zákona. Rovnako nevidel odvolací súd dôvod pre posúdenie dojednaní v článkoch 6, 8, 9 ako neprijateľných zmluvných podmienok, keď ani žalovaný v tomto smere neuviedol konkrétne dôvody, ktoré by ich neprijateľnosť zakladali. Odvolací súd považuje za správny aj záver súdu prvej inštancie, že poplatky za upomienku a za vypracovanie Dodatku k zmluve svojou výškou predstavujú neprimerané plnenia, ktoré spôsobujú značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa, a stotožnil sa aj s právnymi a procesnými dôsledkami, ktoré z nich náležite vyvodil.

2.3. Čo sa týka samotného posúdenia rozhodcovskej zmluvy ako neprijateľnej podmienky v zmysle § 53 ods. 4 písm. r) OZ, odvolací súd dospel k rozdielnemu záveru ako súd prvej inštancie. O neprijateľnú podmienku by išlo v prípade, ak by od žalovaného vyžadovala, aby spory so žalobcom riešil výlučne v rozhodcovskom konaní. Rozhodcovská doložka však priamo predpokladala aj možnosť riešenia prípadných sporov v súdnom konaní a zároveň mal žalovaný možnosť výslovne vyjadriť svoj nesúhlas s návrhom na riešenie sporov formou rozhodcovského konania, ako i právo odmietnuť rozhodcovskú doložku do 30 dní od uzatvorenia zmluvy. Od žalovaného (spotrebiteľa) teda nebolo vyžadované riešiť

spory so žalobcom (dodávateľom) výlučne v rozhodcovskom konaní, keď v zmysle rozhodcovskej zmluvy mohol spor iniciovať podaním žaloby na súde a zároveň mal žalovaný možnosť odmietnuť podrobiť sa rozhodcovskej doložke, ako aj právo výslovne vyjadriť nesúhlas s rozhodcovskou doložkou v predtlačenom poličku. Žalovaný svoje právo vyznačiť nesúhlas či odmietnuť doložku nevyužil a podpísaním zmluvy vyjadril s ňou súhlas, a pretože žalovanému bola poskytnutá možnosť voľby prijať alebo neprijať návrh rozhodcovskej doložky, dospel odvolací súd k záveru, že dojednaná rozhodcovská doložka nemá znaky neprijateľnej zmluvnej podmienky (NS SR 3Cdo/80/2017, 3MCdo/14/2011). V tomto prípade totiž nešlo o situáciu, že by spotrebiteľ v prípade odmietnutia rozhodcovskej doložky bol musel odmietnuť zmluvu ako celok alebo inak podrobiť sa všetkým jej podmienkam poskytnutia úveru.

2.4. Pokiaľ súd prvej inštancie na pojednávaní, na ktorom došlo len k verejnému vyhláseniu rozsudku, konal v neprítomnosti žalobcu, ale za účasti jeho zástupcu, neporušil tým podľa odvolacieho súdu čl. 48 ods. 2 Ústavy SR. Predloženie originálov listinných dôkazov nebolo potrebné vzhľadom na to, že neboli žalovaným zásadne spochybnené. Žalovaný tiež nedôvodne vytýka súdu prvej inštancie, že nevykonával ním navrhovaný dôkaz predložením výpisov z úverového účtu, keď žalobca k tomuto dôkazu uviedol, že ho nie je možné predložiť, nakoľko nejde o bežný účet.

3. Proti rozsudku odvolacieho súdu podal žalovaný (ďalej aj „dovolateľ“) dovolanie, ktorého prípustnosť vyvodzuje z § 420 písm. f) a z § 421 ods. 1 písm. a), písm. b) a písm. c) CSP. Dovolateľ žiadal, aby najvyšší súd napadnuté rozhodnutie a rozhodnutie súdu prvej inštancie zrušil a vec vrátil na ďalšie konanie. Dovolateľ zároveň podal návrh na odloženie vykonateľnosti napadnutého rozsudku a rozsudku súdu prvej inštancie v zmysle § 444 ods. 1 CSP s poukazom na dôvody hodné osobitného zreteľa.

3.1. Porušenie práva na spravodlivý proces dovolateľ namietal v súvislosti s tým, že považoval napadnutý rozsudok odvolacieho za nezákonný, zjavne neodôvodnený, neprimerane prísny, nevyvážený a nezohľadňujúci argumenty ani okolnosti v predmetnej veci. Z odôvodnenia napadnutého rozhodnutia vyplýva, že súd prvej inštancie i súd odvolací založili svoje rozhodnutie výlučne na tých skutočnostiach, ktoré tvrdil žalobca dodávateľ, ignorujúc normy spotrebiteľského práva, ignorujúc kogentné ustanovenia zákona, ignorujúc námietky žalovaného spotrebiteľa v konaní pred súdom prvej inštancie a v odvolacom konaní. Interpretácia súdu je v rozpore s obsahom právnej praxe, pričom tento odklon nie je nijako zdôvodnený. Rozhodnutie je rozporné s kogentnými normami a jeho interpretácia v rozpore s prioritou spravodlivosti. Hodnotenie dôkazov bolo vykonané bez akceptovateľného racionálneho základu v rozpore so skutkovým základom. Napádaný rozsudok je príliš formalistický. Rozhodnutie je v rozpore s konceptom spravodlivého konania. Súd nedostatočne preskúmal podania, argumenty a dôkazy, ktoré boli predložené. Odvolací súd sa stotožnil so zisteným skutkovým stavom a neodôvodnil námietky žalovaného spotrebiteľa v odvolaní. Odvolací súd v rozhodnutí nerešpektoval kogentné normy, pričom zvolená interpretácia je v extrémnom rozpore s prioritami spravodlivosti.

3.2. Dovolateľ uviedol, že súdy nižšej inštancie nerozhodovali v súlade so zákonnými ustanoveniami týkajúcimi sa zosplatnenia úveru (§ 53 ods. 9 OZ, § 565 OZ). Mal za to, že predmetný úver nebol platne zosplatnený a jednalo sa o neplatný právny úkon, keďže spornou skutočnosťou bolo, pre ktorú nesplnenú splátku mal žalobca žiadať zosplatnenie celej pohľadávky. Podľa neho z II. Upomienky zo dňa 02.11.2017 jednoznačne vyplývalo, že pohľadávkou je peňažná suma vo výške 494,24 eura a teda žalobca mal právo na súde domáhať sa zaplatenie len tejto sumy. Ďalej namietal, že súd prvej inštancie nemal osvedčené doručenie výzvy žalovanému spotrebiteľovi preukázateľným spôsobom a zároveň to, že súdy nižšej inštancie ignorovali skutočnosť, že dôkazné bremeno nesie žalobca. Podľa dovolateľa žalobca zároveň nedojednal odplatu percentom ako mu to ukladalo nariadenie vlády č. 87/1995, čo malo za následok, že odplata nebola dohodnutá v súlade so zákonom. Vzhľadom na skutočnosť, že odplata nebola dohodnutá určite a zrozumiteľne, jednalo sa o neplatný právny úkon. Ak by oba súdy zmluvu podrobili súdnej kontrole zistili by skutočnosť, že zmluva medzi dodávateľom a spotrebiteľom je spotrebiteľská zmluva a obsahujú i ďalšie neprijateľné podmienky z ktorých si žalobca uplatňuje nárok bez súdnej kontroly okrem tých na ktoré poukázal žalovaný spotrebiteľ. Dovolateľ mal za to, že odvolací súd uprednostnil na prejednávanej veci normy obchodného práva i napriek tomu, že bol povinný v zmysle Občianskeho zákonníka aplikovať ustanovenie § 52. Na základe uvedeného považoval napadnutý rozsudok odvolacieho súdu za nepreskúmateľný. Arbitrárnosť napadnutého rozsudku videl pri odklonení sa odvolacieho súdu od rozhodovacej praxe Najvyššieho súdu Slovenskej republiky a Ústavného súdu SR (I. ÚS 402/2013), v zmysle ktorej každá zmluva o spotrebiteľskom úvere bez ohľadu na formu a typ

spotrebiteľského úveru sa vždy spravuje špeciálnymi ustanoveniami o spotrebiteľských zmluvách a podporne Občianskym zákonníkom (§ 52 ods. 2 OZ). Žalovaný poukázal aj na Smernicu Rady 93/13/EHS z 05. apríla 1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách. Za nesprávny procesný postup dovolateľ považoval aj to, že súdy nižšej inštancie neprihliadli na žalovaným predložený dôkaz (posúdenie úverovej zmluvy Odborom ochrany spotrebiteľa zriadeného pri Ministerstve spravodlivosti SR). Uviedol, že súd prvej inštancie nevykonával žiadne dôkazy na verejnom pojednávaní a ani ako je v zápisnici zo dňa 12.11.2019 neoboznámil listinné dôkazy. V predmetnej veci podľa dovolateľa ide o kľúčový dôkaz, pretože sa jedná o zaplatenie peňažnej pohľadávky, keďže predložené listiny žalobcu i žalovaného, ktorými mal byť zdokumentovaný stav splácania úveru boli rozdielne a teda sporné a odvolací súd ignoroval spornosť listín, ktoré mali byť dôkazom na preukázanie žalovaného nároku. Ďalej namietal tú skutočnosť, že súd neposkytol stranám predbežné právne posúdenie, čím porušil ich právo na spravodlivý proces. Porušenie práva na spravodlivý proces dovolateľ videl v tom, že súd prvej inštancie v súlade so zákonnými ustanoveniami (§ 9, § 11 zákona č. 129/2010 Z. z.) neposúdil úver za bezúročný a bez poplatkov. Súd prvej inštancie nesprávne uviedol, že pokiaľ predmetné ustanovenie zákona č. 129/2010 Z. z. hovorí o výške, počte, termínoch splátok istiny, úrokov a iných poplatkov, je potrebné ho eurokonformne vykladať tak, že sa tým neustanovuje povinnosť uviesť požadované informácie vo vzťahu ku každej položke. (t.j. istine, úrokom a iným poplatkom) osobitne, ale len ich uvedenie v súhrne ku splátke, ktorá zahŕňa istinu, úroky a iné poplatky. Žalovaný sa nestotožnil s daným záverom súdu, pretože uvedeným odôvodnením súd prvej inštancie uprednostnil vlastné odôvodnenie pred kogentným ustanovením zákona (Rozsudok Súdneho dvora vo veci C-42/15). Odvolací súd ako i súd prvej inštancie nepostupovali v súlade s úniovým právom, nerešpektovali článok 38 Charty základných práv Európskej únie OCHRANA SPOTREBITEĽA, podľa ktorého mali zabezpečiť ochranu spotrebiteľa, najmä neochránili spotrebiteľa od vymáhania nároku založeného na neprijateľných podmienkach. Dovolať zároveň namietal to, že právny predchodca žalobcu (banka) konal v rozpore so zákonom o ochrane osobných údajov, keďže dlžník (žalovaný) nedal súhlas so spracovaním a poskytnutím údajov (o všetkých úveroch a bankových zárukách) tretím osobám.

3.3. Nesprávne právne posúdenie dovolateľ namietal pri riešení otázky uplatňovania úrokov dodávateľom, keďže mal za to, že táto otázka je dovolacím súdom posudzovaná rozdielne a pretože v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu táto otázka nebola doposiaľ ako ústavne konformná vyriešená. Spotrebiteľ k uvedenému dodal, že pre prípad omeškania spotrebiteľa so zaplatením splátky podľa existujúcej právnej normy nariadenia vlády č. 87/1995 Z. z. ako i zmluvne dojednanej sankcie je bezpochyby úrok z omeškania a iba túto jedinú sankciu bol oprávnený žalobca ako dodávateľ požadovať. Žalovaný ako spotrebiteľ žiadal, aby dovolací súd posúdil jeho práva podľa zákona o ochrane spotrebiteľa č. 250/2007 Z. z., ktoré opomenuli súdy nižšej inštancie. Žalovaný na základe uvedeného namietal aj odôvodnenie odvolacieho súdu v bode 19. napadnutého rozsudku z dôvodu, že je nesprávne právne posúdenie odvolacím súdom, pretože ide o zhmätočné porovnanie s rozhodnutiami Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z dôvodu, že doposiaľ nebola ustálená splatnosť nesplatennej časti úveru a to vzhľadom na neplatnosť právnych úkonov vyššie uvedených keďže podľa úverovej zmluvy splatnosť úveru pripadá na deň 20. decembra 2023, ktorý deň ešte nenastal.

4. Žalobca sa k dovolaniu vyjadril a mal za to, že dovolanie žalovaného je nedôvodné v celom rozsahu.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v zákonnej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana sporu, v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), zastúpená v súlade s § 429 ods. 1 CSP skúmal, či sú splnené ďalšie podmienky dovolacieho konania a predpoklady prípustnosti dovolania a bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie je v časti II. napadnutého výroku dôvodné.

Dovolanie podľa § 420 písm. f) CSP

6. Z hľadiska prípustnosti dovolania v zmysle § 420 písm. f) CSP nie je významný subjektívny názor dovolateľa tvrdiaceho, že sa súd dopustil vady zhmätočnosti v zmysle tohto ustanovenia; rozhodujúce je výlučne zistenie (záver) dovolacieho súdu, že k tejto procesnej vade skutočne došlo (1Cdo/42/2017,

2Cdo/20/2017, 3Cdo/41/2017, 4Cdo/131/2017, 7Cdo/113/2017, 8Cdo/73/2017). Dovolací súd preto aj v danom prípade skúmal opodstatnenosť argumentácie dovolateľa, že v konaní došlo k ním tvrdenej vade zmätočnosti.

7. Hlavnými znakmi, ktoré charakterizujú procesnú vadu uvedenú v § 420 písm. f) CSP, sú a/ zásah súdu do práva na spravodlivý proces a b/ nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby svojou procesnou aktivitou uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia, a to v takej miere (intenzite), v dôsledku ktorej došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestranom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom; integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce súdne konanie. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle citovaného ustanovenia treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zo zákonného, ale aj z ústavnoprávneho rámca a ktoré (porušenie) tak zároveň znamená aj porušenie ústavou zaručených procesných práv spojených so súdnou ochranou práva. Ide napr. o právo na verejné prejednanie veci za prítomnosti strany sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonávaným dôkazom, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, na relevantné konanie súdu spojené zo zákazom svojvoľného postupu a na rozhodnutie o riadne uplatnenom nároku spojené so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutia spravodlivosti).

8. Podstatou odôvodnenia súdneho rozhodnutia je vysvetlenie, objasnenie a „obhájenie“ toho, ako súd procesne postupoval (vrátane toho, ako rozhodol), a ako také nemôže byť od doterajšieho procesného postupu oddelené. Rozhodnutie je vyvrcholením procesného postupu súdu a samotné súdne rozhodnutie je najdôležitejším procesným úkonom súdu. Rozhodnutie odvolacieho súdu a jeho odôvodnenie je spôsobilým predmetom dovolacieho prieskumu pri tvrdenom porušení práva na spravodlivý proces podľa § 420 písm. f) Civilného sporového poriadku (II. ÚS 120/2020). Za vadu zmätočnosti nemožno považovať to, že odvolací súd neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa predstáv sporovej strany, ale len to, že ho neodôvodnil objektívne uspokojivým spôsobom.

9. Porušenie práva na spravodlivý proces žalovaný namietal v súvislosti s nezákonnosťou rozhodnutia, nakoľko mal za to, že súdy nižšej inštancie nerozhodovali v súlade so zákonnými ustanoveniami týkajúcimi sa zosplatnenia úveru (§ 53 ods. 9 OZ, § 565 OZ). Predmetný úver podľa nebol platne zosplatnený a jednalo sa o neplatný právny úkon, keďže spornou skutočnosťou bolo, pre ktorú nesplnenú splátku mal žalobca žiadať zosplatnenie celej pohľadávky. Podľa dovolateľa žalobca zároveň nedojednal odplatu percentom ako mu to ukladalo nariadenie vlády č. 87/1995, čo malo za následok, že odplata nebola dohodnutá v súlade so zákonom.

10. Z obsahu spisu vyplýva, že žalobca sa domáhal zaplata 7 945,92 eura s príslušenstvom titulom zosplatnenia úveru. Súd prvej inštancie vychádzal z toho, že právny predchodca žalobcu a žalovaný uzavreli dňa 04.12.2023 zmluvu, na základe ktorej poskytol právny predchodca žalobcu žalovanému úver vo výške 10.000 eur pri mesačnej splátke 158,94 eura, s úrokovou sadzbou 14,24 % ročne, pri RPMN 15,21 %, so splatnosťou prvej splátky dňa 20.01.2014 a s celkovými nákladmi spojenými s uplatneným úverom 19 072,80 eura. Upomienkou zo dňa 02.11.2017 vyzval žalobca žalovaného na zaplata dlžnej sumy úveru s upozornením na možnosť dlh zosplatiť v prípade nezaplata omeškanej sumy. Následne listom zo dňa 13.02.2018 adresovaným žalovanému žalobca úveru ku dňu 13.02.2018 zosplatnil, keďže žalovaný porušil zmluvnú povinnosť a na výzvu žalobcu nereagoval. Z prehľadu splácania úveru č. XXXXXX . vyplývalo, že žalovaný zaplatil v súvislosti s úverom sumu 6 908,20 eura. Z listiny - stav omeškaných splátok vyplývalo, že žalovaný bol v omeškaní so splátkami dňa 20.10.2017, dňa 20.11.2017, dňa 20.12.2017 a dňa 20.01.2018 a k zosplatneniu došlo dňa 13.02.2018. Žalovaný proti rozsudku súdu prvej inštancie podal odvolanie, avšak skutočnosť uvádzaná v dovolaní (sporná skutočnosť, pre ktorú splátku mal žalobca žiadať zosplatnenie celej pohľadávky, nedojednanie odplaty percentom v zmysle nariadenia vlády č. 87/1995) v ňom nenamietal. Odvolací súd, ktorý bol v zmysle § 380 CSP viazaný odvolacími dôvodmi, preto nemal možnosť zaoberať sa touto žalobcom

vytýkanou nesprávnosťou, a teda ani dôvod v odôvodnení svojho rozhodnutia zaujať k tejto skutočnosti svoje stanovisko.

11. Dovolanie ako mimoriadny opravný prostriedok je vo vzťahu k odvolaniu ako riadnemu opravnému prostriedku subsidiárny nielen z procesného hľadiska - teda že dovolanie možno podať len proti rozhodnutiu vydanému v odvolacom konaní (čo znamená, že odvolacie konanie predchádza dovolaciemu konaniu), ale aj z hmotnoprávneho hľadiska, ktoré zohľadňuje skutočnosť, že dovolateľ môže v mimoriadnom opravnom prostriedku (úspešne) argumentovať len takými dôvodmi, ktoré namietol už v rámci riadneho opravného prostriedku a ktoré boli meritórne posudzované odvolacím súdom. V prípade, že takéto námietky v odvolacom konaní neuplatnil, hoci tak urobiť mohol a mal, tieto námietky ex post nemôžu byť spôsobilé založiť prípustnosť dovolania.

12. Všeobecne princíp subsidiarity vychádza z toho, že najlepšie postaveným k plneniu úloh sú najnižšie články hierarchie súdov; vyššie články systému zasahujú len vtedy, kedy už prípad nemôže byť riešený na úrovni článku nižšieho. Ide o všeobecný princíp organizácie celej spoločnosti a súdnictva osobitne.

13. Z princípu racionálneho, efektívneho a inštančného súdneho konania o dovolaní vyplýva, že dovolateľ musí uplatniť celú argumentáciu, ktorú považuje za významnú, rovnako ako všetky dovolacie návrhy už v odvolacom konaní. Úlohou dovolacieho súdu je potom posúdiť, či tieto argumenty a návrhy odvolací súd riadne preskúmal a či k nim zaujal správny právny záver. Povedané inými slovami, nedávalo by žiaden rozumný zmysel, aby podstatné argumenty a návrhy, ktoré mohol (a mal) dovolateľ uplatniť už v predchádzajúcom odvolacom konaní, predkladal až dovolaciemu súdu. Takto by totiž nastala celkom absurdná situácia, kedy by najvyšší súd preskúmaval rozsudok odvolacieho súdu (teda jeho „zákonnú správnosť a spravodlivosť“), hoci by však tento odvolací súd nemal žiaden dôvod, pre ktorý by sa mohol (a mal) zaoberať určitou argumentáciou, ktorá mu nebola známa (zrejma), pretože ju dovolateľ nepoužil a „vyčkal“ by s ňou až na konanie pred dovolacím súdom. Inak povedané, dovolanie nemôže predstavovať nástroj na obchádzanie (hoci aj neúmyselné) povinnosti vyčerpania riadnych procesných prostriedkov na ochranu subjektívnych práv dovolateľa, a to nielen formálne, ale aj materiálne, dispozične, teda obsahovo vecne (argumentačne); hodnotové obmedzenie prípustnosti opravného prostriedku nepredstavuje odmietnutie spravodlivosti.

14. V tomto prípade ide totiž o kontradiktórne sporové konanie, v ktorom platí zásada, že práva patria bdelym (*vigilantibus iura scripta sunt*). Ak potom žalovaný uvedenú námietku, zakladajúcu prípustnosť a dôvodnosť dovolania, neuplatnil v odvolacom konaní, nemôže ju dovolací súd posudzovať pre nedostatok svojej právomoci (§ 419 C.s.p. a contrario).

15. Z uvedeného možno urobiť záver, že dovolateľ môže urobiť spôsobilým predmetom dovolacieho konania len také námietky, ktoré už uplatnil v odvolacom konaní, pokiaľ tak s ohľadom na konkrétne okolnosti prípadu urobiť mohol, a tak poskytol príležitosť odvolaciemu súdu sa k nim vyjadriť. Dovolací súd zároveň uvádza, že namietaná skutočnosť vyplývala priamo z odôvodnení rozsudkov súdov nižšej inštancie a podľa neho súdy nižšej inštancie postupovali správne v zmysle zákonných ustanovení (§53 ods. 9 OZ, § 565 OZ).

16. V podstate obdobne postupuje vo svojej činnosti aj ústavný súd, z ktorého judikatúry vyplýva, že ak sťažovateľ v rámci ochrany svojich základných práv a slobôd uplatní v konaní pred ústavným súdom argumentáciu, ktorú mohol predniesť, ale nepredniesol v konaní pred všeobecnými súdmi, ústavný súd na jej posúdenie nemá právomoc a sťažnosť sťažovateľa odmietne (II. ÚS 70/2017).

17. Dovolateľ v rámci svojho dovolania namietal aj zjavnú neodôvodnenosť napadnutého rozsudku, ktorý nezohľadnil argumenty ani okolnosti v predmetnej veci namietané dovolateľom. Mal za to, že z odôvodnenia napadnutého rozhodnutia vyplýva, že súd prvej inštancie i súd odvolací založili svoje rozhodnutie výlučne na tých skutočnostiach, ktoré tvrdil žalobca dodávateľ, ignorujúc normy spotrebiteľského práva, ignorujúc kogentné ustanovenia zákona, ignorujúc námietky žalovaného spotrebiteľa v konaní pred súdom prvej inštancie a v odvolacom konaní.

18. Dovolací súd uvádza, že z odôvodnenia rozhodnutí nižších inštancií je dostatočne zrejmé, z ktorých skutočností a dôkazov vychádzali, akými úvahami sa riadil súd prvej inštancie, ako ich posudzoval odvolací súd a aké závery zaujal k jeho právnomu posúdeniu. Z rozhodnutia súdu prvej inštancie vyplýva, na základe akých skutočností dospel k záveru, že žalobcovi priznal ním uplatňovaný nárok na zaplatenie. Ustálil, že zmluva bola platná, keďže bola uzavretá slobodne a vážne, určite a zrozumiteľne, bola dodržaná písomná forma a na jej základe bol žalovanému poskytnutý úver. Zmluva obsahovala všetky obligatórne náležitosti vyžadované zákonom o spotrebiteľských úveroch, aj RPMN uvedená v zmluve bola určená správne, čoho dôsledkom bolo, že úver nebol bezúročný a bez poplatkov, ako namietal žalovaný. Zmluva neobsahovala náležitosť (výšku, počet a termíny splátok istiny, úrokov a iných poplatkov) s čím sa však náležite súd prvej inštancie vysporiadal, keď uviedol, že pokiaľ ustanovenie § 9 ods. 2 písm. k) zákona o spotrebiteľských úveroch hovorí o výške, počte, termíne splátok istiny, úrokov a iných poplatkov, je ho potrebné eurokonformne vykladať tak, že sa tým neustanovuje povinnosť uviesť požadované informácie vo vzťahu ku každej položke osobitne, ale len ich uvedenie v súhrne ku splátke, ktorá zahrňuje istinu, úroky a iné poplatky (NS SR 3Cdo/146/2017). Navyše v danom prípade bol súčasťou zmluvy aj splátkový kalendár. Súd prvej inštancie sa náležitým spôsobom vysporiadal aj so vzájomnou žalobou uplatnenou žalovaným a s jeho námietkami. Dovolací súd má za to, že aj z rozhodnutia odvolacieho súdu vyplýva, na základe akých skutočností dospel k záveru, prečo zmenil rozsudok súdu prvej inštancie v časti priznania úrokov po zosplatnení úveru až do zaplatenia a v časti vzájomnej žaloby (neprijateľné zmluvné podmienky). Odvolací súd zrozumiteľným a jednoznačným spôsobom uviedol dôvody, ktorého ho viedli k jeho rozhodnutiu, jeho postup nemožno považovať za neodôvodnený, pričom odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu má všetky náležitosti v zmysle § 393 CSP. Odôvodnenie rozhodnutia v opravnom konaní nemusí odpovedať na každú námietku alebo argument v opravnom prostriedku, ale iba na tie, ktoré majú rozhodujúci význam pre rozhodnutie o odvolaní alebo sú nevyhnutné na doplnenie dôvodov rozhodnutia, ktoré sa preskúmava v odvolacom konaní (II. ÚS 78/05). Za vadu zmätočnosti nemožno považovať to, že odvolací súd neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa predstáv sporovej strany, ale len to, že ho neodôvodnil objektívne uspokojivým spôsobom.

19. Podľa dovolacieho súd boli súdmi nižšej inštancie zohľadnené aj argumenty a námietky žalovaného. Súd prvej inštancie posudzoval uzatvorenú zmluvu ako spotrebiteľskú a jej platnosť posudzoval podľa ustanovení § 52 a násl. Občianskeho zákonníka o spotrebiteľských zmluvách a ustanovení zákona č. 129/2010 Z. z. o spotrebiteľských úveroch v znení účinnom v čase uzatvorenia zmluvy. Mal za to, že zmluva je platná, nakoľko bola uzatvorená v písomnej forme a na jej základe bol žalovanému poskytnutý úver vo výške 10 000 eur. Poskytnutie úveru vo výške 10 000 eur žalovaný nerozpovoľoval, avšak namietal, že jeho poskytnutie nebolo listinným dôkazom preukázané, na čo žalobca predložil súdu výpis z účtu žalovaného. Súd prvej inštancie sa vysporiadal aj s námietkami žalovaného ohľadom skutočností, že zmluva o úvere neobsahuje náležitosti zmluvy o spotrebiteľských úveroch. Zároveň podrobil zmluvu súdnej kontrole aj s hľadiska zmluvných podmienok. Na uvedené nadviazal odvolací súd, ktorý sa náležitým spôsobom vysporiadal s odvolacími námietkami žalovaného.

20. Porušenie práva na spravodlivý proces dovolateľ videl aj v neaplikácii § 181 ods. 2 CSP zo strany súdu prvej inštancie a teda neoboznámení s jeho predbežným právnym názorom.

21. Dikcia § 181 ods. 2 CSP je naviazaná na ods. 1 predmetného ustanovenia, z ktorého je zrejmé, že postup súdu v zmysle odseku 2 nasleduje vždy po otvorení prvého pojednávania (po vyvolaní veci) a nie na každom ďalšom pojednávaní. Predbežné právne posúdenie veci je sudca povinný stranám a ich zástupcom oznámiť na prvom pojednávaní. Z hľadiska výpovednej hodnoty predbežného právneho posúdenia veci je nevyhnutné, aby bolo stanovisko súdu určité a zrozumiteľné. Na jeho základe musí byť stranám a ich zástupcom dostatočne zrejmé, aký výrok rozhodnutia vo veci samej možno očakávať v nadväznosti na predbežné prejednanie sporu a prípravu pojednávania. V zmysle uvedeného sa dovolací súd nestotožnil s argumentáciou žalovaného, že súd prvej inštancie porušil právo na spravodlivý proces, keď strany sporu neoboznámil s predbežným právnym posúdením. Dovolací súd zistil, že z obsahu spisu (zo zápisnice z pojednávania zo dňa 24.04.2019) a z nahrávky z pojednávania zo dňa 24.04.2019

vyplýva, že súd prvej inštancie postupoval v súlade s § 181 ods. 2 CSP.

22. Ak dovolateľ vytýka konajúcim súdom nesprávne vyhodnotenie dôkazov, táto námietka je nespôsobilou založiť prípustnosť dovolania z dôvodu, že prípadné nesprávne hodnotenia vykonaných dôkazov odvolacím súdom, bez ďalších relevantných skutočností nemožno považovať za tzv. zmätočnosťnú vadu v procesnom postupe odvolacieho súdu, a to preto, že (i) hodnotenie dôkazov prislúcha zásadne len tomu súdu, ktorý ich vykonal, teda v tomto prípade súdu prvej inštancie, (ii) pokiaľ súd nesprávne vyhodnotí niektorý z vykonaných dôkazov, môže byť jeho rozhodnutie z tohto dôvodu nesprávne, ale táto skutočnosť sama osebe prípustnosť dovolania v zmysle ustanovenia § 420 písm. f) CSP nezakladá. Už dávnejšia judikatúra najvyššieho súdu (R 42/1993, R 37/1993, R 125/1999, R 6/2000) ako aj viaceré rozhodnutia najvyššieho súdu (napr. sp. zn. 2Cdo/130/2011, 5Cdo/244/2011, 6Cdo/185/2011 a 7Cdo/38/2012) zastávali názor, že ani prípadná neúplnosť či nesprávnosť skutkových zistení a skutkových záverov nie je v rozhodovacej praxi najvyššieho súdu považovaná bez ďalšieho za dôvod zakladajúci tzv. zmätočnosťnú vadu konania. Zmeny v právnej úprave dovolania a odvolacieho konania, ktoré nadobudli účinnosť od 1. júla 2016, sa podstaty a zmyslu týchto judikátov a rozhodnutí nedotkli, preto ich treba považovať za naďalej aktuálne.

23. Dovolací súd je viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd. Dovolací súd nedisponuje oprávnením dokazovať hmotnoprávne skutky, na to slúži nachádzacie (základné) konanie a konanie na odvolacom súde. Predmetom dokazovania pred dovolacím súdom sú napr. včasnosť a prípustnosť dovolania; skutkový stav a výsledky dokazovania spred nižších súdov sa nemôžu pred dovolacím súdom meniť (Števček, M., Ficová, S., Baricová, J., Mesiarkinová, S., Bajánková, J., Tomašovič, M., a kol. Civilný sporový poriadok. Komentár. Praha: C. H. Beck, 2016, pri § 442). Dovolací súd bol preto viazaný zisteniami súdov nižších inštancií ohľadom preukázania žalobcu o tom, že žalovaný sa dostal do omeškania so splácaním úveru a následným zoplatneným celého úveru zo strany žalobcu.

24. Na hodnotenie skutkových okolností a zisťovanie skutkového stavu sú teda povolané súdy prvej a druhej inštancie ako skutkové súdy, a nie dovolací súd, ktorý je v zmysle § 442 CSP viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd, a jeho prieskum skutkových zistení nespočíva v prehodnocovaní skutkového stavu, ale len v kontrole postupu súdu pri procese jeho zisťovania (porov. I. ÚS 6/2018). V rámci tejto kontroly dovolací súd síce má možnosť vyhodnotiť a posúdiť, či konanie nie je postihnuté rôznymi závažnými deficitmi v dokazovaní (tzv. opomenutý dôkaz, deformovaný dôkaz, porušenie zásady voľného hodnotenia dôkazov a pod.) a či konajúcimi súdmi prijaté skutkové závery nie sú svojvoľné, neudržateľné alebo prijaté v zrejmom omyle, ktorý by poprel zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces (IV. ÚS 252/04), čím by mohlo dôjsť k vade zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f) CSP, avšak tieto vady v prejednávanej veci nezistil. Odvolací súd v odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol prečo sa stotožnil s vyhodnotením dokazovania súdom prvej inštancie týkajúceho sa preukázania uplatňovaného nároku žalobcom. Zároveň odvolací súd poukázal aj na tú skutočnosť, prečo nebol žalovaným navrhovaný dôkaz vykonaný (výpisy z úverového účtu - bod 30 napadnutého rozsudku).

25. Pokiaľ dovolateľ považoval za procesnú vadu v zmysle § 420 písm. f) CSP nesprávny právny záver odvolacieho súdu, dovolací súd uvádza, že už podľa predchádzajúcej úpravy občianskeho súdneho konania dospel najvyšší súd k záveru, že realizácia procesných oprávnení sa účastníkovi neznemožňuje právnym posúdením (viď R 54/2012 a tiež sp. zn. 1Cdo/62/2010, 2Cdo/97/2010, 3Cdo/53/2011, 4Cdo/68/2011, 5Cdo/44/2011, 6Cdo/41/2011, 7Cdo/26/2010 a 8ECdo/170/2014). Podľa právneho názoru najvyššieho súdu nie je po 1. júli 2016 žiadny dôvod pre odklon od vyššie uvedeného chápania dopadu nesprávneho právneho posúdenia veci (nesprávneho vyriešenia niektorej právnej otázky súdom) na možnosť strany civilného sporového konania uskutočňovať jej patriace procesné oprávnenia. Na tom, že nesprávne právne posúdenie veci nezakladá žalobcami tvrdenú vadu zmätočnosti (§ 420 CSP), zotrval aj judikát R 24/2017 a tiež viaceré rozhodnutia najvyššieho súdu (por. sp. zn. 1Cdo/202/2017, 2Cdo/101/2017, 3Cdo/94/2017, 4Cdo/47/2017, 5Cdo/145/2016, 7Cdo/113/2017, 8Cdo/76/2018).

26. Na základe vyššie uvedeného dovolací súd dospel k záveru, že žalovaný neopodstatnene namieta, že odvolací súd (prípadne súd prvej inštancie) nesprávnym procesným postupom mu znemožnil

uskutočňovať jeho patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 písm. f) CSP.

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP

27. Podľa § 421 ods. 1 CSP je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu, b) ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

28. Dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

29. Napriek tomu, že dovolateľ bol riadne zastúpený, v podanom dovolaní formálne označenom podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP v podstate (iba) zopakoval svoju predsúdnu a odvolaciu argumentáciu, polemizoval so skutkovými a právnymi závermi odvolacieho súdu, spochybňoval správnosť jeho rozhodnutia a kritizoval jeho prístup k skutkovému a právnemu posúdeniu veci (bod 3). Najvyšší súd ani s použitím výkladového pravidla uvedeného v ustanovení § 124 ods. 1 CSP nezistil rozporovanú právnu (nie skutkovú) otázku, na riešení ktorej založil odvolací súd svoje rozhodnutie a pri riešení ktorej sa odklonil od ustálenej praxe odvolacieho súdu resp. ktorá je rozhodovaná rozdielne. Navyše žiadne takéto rozhodnutia odvolacieho súdu - od ktorého sa odvolací súd odklonil resp. bolo rozhodované rozdielne - dovolateľ ani neoznačil. V dôsledku nevymedzenia právnej otázky relevantnej v zmysle tohto ustanovenia neboli dané predpoklady pre uskutočnenie meritórneho dovolacieho prieskumu.

30. Z hľadiska prípustnosti dovolania podľa § 421 ods. 1 malo určujúci význam vymedzenie „právnej“ otázky, ktorá bola riešená dovolacím súdom, avšak dovolací súd ju riešil odlišne resp. rôzne. Pritom, ako už dovolací súd uvádza vyššie, sama polemika dovolateľa s právnymi názormi odvolacieho súdu, prosté spochybňovanie správnosti jeho rozhodnutia nezodpovedajú kritériu danému týmto ustanovením (1Cdo/51/2017, 2Cdo/71/2018, 3Cdo/172/2018, 4Cdo/95/2017, 5Cdo/87/2017, 6Cdo/128/2017, 7Cdo/99/2018, 8Cdo/169/2018). Ak dovolateľ v dovolaní, prípustnosť ktorého vyvodzuje z tohto ustanovenia, nevymedzí právnu otázku, dovolací súd nemôže uskutočniť meritórny dovolací prieskum, hranice ktorého nie sú vymedzené. V takom prípade nemôže svoje rozhodnutie založiť na predpokladoch alebo domnienkach (o tom, ktorú právnu otázku mal dovolateľ na mysli). Ak by postupoval inak, rozhodol by bez relevantného podkladu (3Cdo/141/2018).

31. V prípade absencie vymedzenia právnej otázky relevantnej podľa ustanovenia § 421 ods. 1 CSP dovolací súd nemôže pristúpiť k posudzovaniu všetkých procesnoprávných a hmotnoprávných otázok, ktoré pred ním riešili prvoinštančný a odvolací súd a v súvislosti s tým „suplovať“ aktivitu dovolateľa (advokáta, ktorý spísal dovolanie a zastupuje dovolateľa); v opačnom prípade by dovolací súd uskutočnil procesne neprípustný bezbrehý dovolací prieskum, priečiaci sa koncepcii právnej úpravy dovolania a dovolacieho konania.

32. Vzhľadom na skutočnosť, že žalovaný nevymedzil uplatnený dovolací dôvod spôsobom uvedeným v § 432 ods. 2 CSP, dovolací súd odmietol jeho dovolanie podľa § 447 písm. f) CSP, v zmysle ktorého dovolací súd odmietne dovolanie, ak nie je odôvodnené prípustnými dovolacími dôvodmi alebo ak dovolacie dôvody nie sú vymedzené spôsobom uvedeným v § 431 až 435 CSP.

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP

33. Dovolateľ namietal, že rozsudok odvolacieho súdu spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci, nakoľko podľa neho právna otázka týkajúca sa existencie a výšky nároku na zaplatenie zmluvného úroku

po predčasnom zosplatnení úveru ešte nebola najvyšším súdom riešená. Spotrebiteľ k uvedenému dodal, že pre prípad omeškania spotrebiteľa so zaplatením splátky podľa existujúcej právnej normy nariadenia vlády č. 87/1995 Z. z. ako i zmluvne dojednanej sankcie je bezpochyby úrok z omeškania a iba túto jedinou sankciu bol oprávnený žalobca ako dodávateľ požadovať. Podľa dovolateľa išlo o zmätočné porovnanie s rozhodnutiami Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z dôvodu, že doposiaľ nebola ustálená splatnosť nesplatennej časti úveru a to vzhľadom na neplatnosť právnych úkonov vyššie uvedených, keďže podľa úverovej zmluvy splatnosť úveru pripadá na deň 20. decembra 2023, ktorý deň ešte nenastal.

34. Aby určitá otázka mohla byť relevantná z hľadiska § 421 ods. 1 CSP, musí mať zreteľné charakteristické znaky. Predovšetkým musí ísť o otázku právnu a tiež, ktorú odvolací súd riešil a na jej vyriešení založil rozhodnutie. Dovolací súd je viazaný iba vymedzením právnej otázky, ktoré považuje dovolateľ za nesprávne, nie určením, pod ktorý prípad prípustnosti jej riešenia (§ 421 ods. 1 CSP) táto otázka spadá. Prípustnosť podaného dovolania teda dovolací súd posudzuje vždy autonómne podľa jeho obsahu (8Cdo/54/2018, I. ÚS 51/2020). K dovolateľom položenej právnej otázke poznajúc vlastnú rozhodovaciu prax, dovolací súd dospel k záveru, že táto právna otázka je v praxi dovolacieho súdu vyriešená, a preto posudzoval prípustnosť podaného dovolania z § 421 ods. 1 písm. a) CSP.

35. Právnomu posúdeniu existencie a výšky nároku na zaplatenie zmluvného úroku po predčasnom zosplatnení úveru sa venovalo rozhodnutie NS SR sp. zn. 5Cdo/42/2020, z ktorého vzišiel právny názor, že v prípade vyhlásenia predčasnej splatnosti úveru veriteľovi náleží úrok z istiny vo výške, akú by pri riadnom plnení povinností dlžník zaplatil ako cenu peňazí. Z odôvodnenia vyplývalo:

36. Zmluva o úvere uzavretá medzi stranami sporu je spotrebiteľskou zmluvou podliehajúcou zákonu č. 129/2010 Z.z. o spotrebiteľských úveroch (ďalej len zákon o spotrebiteľských úveroch). Tento zákon ale nepokrýva všetky otázky vzniku úverového zmluvného vzťahu, práv a povinností strán, ktoré zo zmluvného vzťahu vyplývajú, riešenia otázok, na akú dobu je dlžník povinný platiť úroky z poskytnutého úveru, vzťah úrokov z úveru a úrokov z omeškania, výšku úrokov z omeškania, ktoré sú predmetom úpravy Obchodného zákonníka. Zmluva o úvere je v zmysle § 261 ods. 6 písm. d) Obchodného zákonníka v znení účinnom ku dňu uzavretia zmluvy o úvere tzv. absolútnym obchodom, a preto bez ohľadu na povahu účastníkov zmluvy o úvere je potrebné pri posudzovaní tohto právneho vzťahu vychádzať aj z ustanovení Obchodného zákonníka o zmluve o úvere § 497 a nasledujúce. Ustanovenia Občianskeho zákonníka sa v prípade právneho vzťahu, účastníkom ktorého je spotrebiteľ, použijú vtedy, ak v Občianskom zákonníku existuje také ustanovenie, ktoré je možné prednostne aplikovať (§ 52 ods.2 OZ).

37. Z ustanovenia § 497 a § 502 ods.1 Obchodného zákonníka vyplýva, že zmluva o úvere nemôže byť dohodnutá ako bezúročná. U spotrebiteľských úverov je jednou z náležitostí, ktoré musí zmluva obsahovať, uvedenie doby trvania zmluvy (§ 9 ods. 2 písm. d) zákona o spotrebiteľských úveroch). To znamená, že doba trvania zmluvy pri jej vzniku je časovo ohraničená. V súčasnej právnej úprave zmluvy o úvere absentuje explicitná úprava konečného okamihu povinnosti dlžníka platiť úroky z poskytnutých peňažných prostriedkov, v § 502 ods. 1 veta prvá Obchodného zákonníka je uvedené len to, že dlžník je povinný platiť veriteľovi úroky z úveru od doby poskytnutia peňažných prostriedkov.

38. Zo žiadneho ustanovenia Obchodného zákonníka, Občianskeho zákonníka či zákona o spotrebiteľských úveroch nevyplýva zákaz dohody účastníkov úverovej zmluvy o povinnosti dlžníka platiť úroky z úveru až do úplného splatenia úveru. Obchodný zákonník, ani Občiansky zákonník nemodifikuje moment trvania záväzku platiť úrok, ani jeho výšku v prípade omeškania dlžníka s platením úveru ani v prospech dlžníka, ani v prospech veriteľa.

39. Za situácie, že dlžník z úverového vzťahu porušil povinnosť splácať úver, v dôsledku čoho došlo k jeho zosplatneniu veriteľom, je nutné dospieť k záveru, že neexistuje rozumný dôvod na to, prečo by dlžník nemal platiť úroky z úveru, ktoré sú odplatom za poskytnutý úver, a to vo výške, na akej sa s veriteľom dohodol. Peňažnými prostriedkami, resp. protihodnotou za nich získanou dlžník disponuje,

zmluvné povinnosti porušil a z porušenia povinností profitovať nemôže, keďže zmluvné úroky sú spravidla vyššie ako úroky z omeškania.

40. Zosplatnenie je inštitút slúžiaci ochrane veriteľa, podstata úverového vzťahu a jeho existencia zostáva zachovaná, veriteľ nemá peňažné prostriedky, patrí mu za ne dohodnutá odmena, záväzok dlžníka v zmysle platenia dohodnutej odmeny zostáva nedotknutý a aplikuje sa na dobu, na ktorú bola zmluva dohodnutá ako doba riadneho splácania úveru, keďže dohodnuté úroky majú zmluvný základ. Rozdiel je len v tom, že pre omeškanie k povinnosti platiť zmluvné úroky pristupuje povinnosť platiť úroky z omeškania. Inak povedané dlžníkovi zostáva záväzok platiť úrok rovnaký, ako v čase jeho dojednávania, t.j. veriteľovi patrí úrok v rovnakej výške a za rovnaké obdobie, bez ohľadu na to, či k omeškaniu dlžníka s platením úveru došlo alebo nedošlo.

41. Pre spotrebiteľa je však nevýhodné, aby platil úroky až do zaplatenia istiny. Dojedanie, ktorého obsahom je platenie dohodnutých úrokov až do zaplatenia istiny jeho postavenie zhorší. Pokiaľ by totiž spotrebiteľ, ktorý sa pre svoju ekonomickú situáciu dostal s plnením splátok úveru do omeškania, musel v dôsledku vyhlásenia predčasnej doby splatnosti úveru platiť dohodnuté úroky až do úplného splatenia istiny, zaplatil by v konečnom dôsledku sumu neprimerane vysokú ako náhradu za poskytnutie peňazí. Dohodnuté úroky predstavujú cenu peňazí za ich poskytnutie na vopred dohodnuté obdobie, tzn. že jej výška musí byť stanovená v čase uzatvorenia zmluvy o úvere. Dlžník teda presne vie koľko bude povinný za poskytnuté peniaze veriteľovi zaplatiť.

42. Túto vedomosť však dlžník-spotrebiteľ nemá v prípade dojednávania, ktoré umožňuje navýšovanie tejto ceny bez jej presného ohraničenia. Keďže spotrebiteľ nevie predpokladať časový úsek svojho omeškania nie je možné ani určiť celkovú výšku zmluvného úroku, ktorý sa môže bez fixného ohraničenia navýšovať neobmedzene. Takto stanovená cena teda nie je vyjadrená určito, jasne a zrozumiteľne. Z tohto dôvodu potom dojednanie, ktorým sa dlžník - spotrebiteľ zaviazal platiť dohodnuté úroky až do úplného zaplatenia istiny po vyhlásení predčasnej doby splatnosti úveru spôsobuje značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa.. Takéto dojednanie je teda porušením ustanovenia § 53 ods.1 OZ.

43. Na druhej strane postavenie veriteľa-dodávateľa sa aj bez uvedeného dojednávania nezhorší, pretože v prípade, ak mu v dôsledku nesplatenia úveru v dohodnutej dobe vznikne škoda jeho právo zostáva zachované, pravda po zohľadnení zaplatených úrokov z omeškania, ktoré plnia funkciu paušalizovanej náhrady škody. Najvyšší súd v predmetnom rozhodnutí dospel k záveru, že v prípade vyhlásenia predčasnej splatnosti úveru veriteľovi náleží úrok z istiny vo výške, akú by pri riadnom plnení povinností dlžník zaplatil ako cenu peňazí.

44. Dovolací sa v danej veci stotožňuje so závermi vyjadrenými v tomto rozhodnutí a nevidí žiadny dôvod na zmenu právneho názoru vyjadreného v označenom rozhodnutí alebo na odklon od právneho názoru, a teda ani dôvod na postúpenie veci veľkému senátu najvyššieho súdu [rozsudok dovolacieho súdu z 10. novembra 2016 sp. zn. 3Cdo/174/2016 (R 17/2017)]. Preto, ak odvolací súd uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobcovi zmluvný úrok až do zaplatenia, predmetnú vec neposúdil správne, odklonil sa od vysloveného právneho názoru v uvedenom rozhodnutí dovolacieho súdu, ktorý je možno považovať za ustálený, keďže na predmetné rozhodnutie nadviazali aj ďalšie rozhodnutia Najvyššieho súdu slovenskej republiky, čím došlo k nesprávnemu právnemu posúdeniu veci.

45. Dovolací súd dospel k záveru, že dovolanie je v časti II. napadnutého výroku prípustné a zároveň dôvodné, a teda je potrebné napadnuté rozhodnutie v časti II. výroku odvolacieho súdu zrušiť (§ 449 ods. 1 CSP). Keďže nápravu nemožno dosiahnuť iba zrušením rozhodnutia odvolacieho súdu.

46. Ak bolo rozhodnutie zrušené a ak bola vec vrátená na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, odvolací súd je viazaný právnym názorom dovolacieho súdu (§ 455 CSP). Ak dovolací súd zruší rozhodnutie a ak vráti vec odvolaciemu súdu alebo súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, rozhodne tento súd o trovách pôvodného konania a o trovách dovolacieho konania (§ 454 ods. 3 CSP).

47. So zreteľom na vyššie uvedené dovolací súd dovolanie v časti prvého napadnutého výroku odvolacieho súdu zrušil a vec vrátil na ďalšie konanie v zmysle § 449 a § 450 CSP a v časti napadnutých výrokoch III. až IV. dovolanie podľa § 447 písm. c) a písm. f) CSP odmietol.

48. Podľa § 444 ods. 1 CSP dovolací súd môže na návrh odložiť vykonateľnosť napadnutého rozhodnutia, ak sú tu dôvody hodné osobitného zreteľa.

49. Najvyšší súd nezistil splnenie podmienok pre odklad vykonateľnosti dovolaním napadnutého rozhodnutia v zmysle § 444 ods. 1 CSP, a preto v súlade s ustálenou súdnou praxou o tom nevydal samostatné rozhodnutie (rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 4Cdo/144/2019, 4Cdo/108/2019, 9Cdo/72/2020).

50. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.